

ЗОРНИЦА

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНИЕ.

ГОД. 4.

ЦАРИГРАДЪ, ІУЛІЙ 1868.

БРОЙ 7.

БЕЗВѢРІЕ-ТО.

Въ петый-тъ брой и въ първый-тъ си членъ споменахмы нѣщо за общо-то безвѣріе, което заплашва да обладае по-голямъ-тъ часть отъ млади-тъ ни, които днесъ ся наричатъ образовани и учени. Разумѣва ся че не употрѣбяваме думъ-тъ безвѣріе, или невѣріе, като за укоръ, или че не можемъ да търпимъ онѣзи които не сж съгласни съ насъ въ мнѣнія-та. Не, никакъ; врѣме-то на такъ-зи нетърпимостъ, е прѣминало и сега е врѣк-тъ на просвѣщеніе-то и на свободнъ-тъ совѣсть. Исахмы само да изразимъ сърдечнъ-тъ си жалость като гледамы толкози мнозина отъ дѣятелны-тъ младежи, които ако и снабдени съ разны науки и съ разны языцы, пакъ оставать лишени отъ онѣзи сърдечны и свѣстны убѣжденія отъ кѣмъ религіѣ-тъ, безъ които никой не може да рече: *врѣзмъ*.

Пишемъ така подъ едно живо усѣщаніе на священнъ-тъ си длѣзность, и съ едно искрено съчувствіе кѣмъ онѣзи, които ся блѣскають съ вѣлы-тъ на сумнѣніе-то и на невѣріе-то.

Опытный-тъ смотритель на характеръ-тъ не може да не заблѣзва въ стобщенія-та си съ чловѣцы-тъ че има много неспокойни совѣсти и смутены сѣрдца. Безъ довѣріе въ онова ученіе, което ся относя на вѣчнъ-тъ ни бѣдѣзность не можемъ да имамы спокойствіе. Вѣчны-тъ истинны въ Божіе-то откровеніе не сж такъ-зи маловажны щото да можемъ равнодушно да ги оставимъ неиспытаны и да смы неврѣшени да ли да ги приедемъ или не.

Ако смы сполучили да побудимъ нѣкого да има по голѣмо довѣріе въ слово-то Божіе и по силны убѣжденія за общепріятъ-тъ и основателны-тъ истинны на Христьянскъ-тъ религіѣ, то ще ся благодаримъ на великый-тъ и невидимый-тъ Источникъ и Покровитель на всичкѣ истинѣ че трудове-тъ ни не сж были празны.

Мислимъ че въ това не пишемъ нищо на което не е съгласенъ и всякой който жлае добро-то на общій-тъ народъ, но какъ и да е имамы го за полезно да испитамы, не всичкы, но нѣколко само отъ причины-тъ които сж произвели това безвѣріе между сегашны-тъ млади Българи.

Отхрана-та имъ не е была такъ-зи която да развива въ тѣхъ еднѣ чувствителнѣ или тѣнкоусѣтителнѣ совѣсть. Не сж научени да имѣть совѣсть-тъ си като судія и управитель на поведеніе-то си. Не сж научени да приимать, да държатъ и да защищавать нѣкоѣ истинѣ *защото е истина*, но за нѣкои други причинны. Христьяни сж не отъ едно силно убѣжденіе за вѣчнъ-тъ и неуспоримъ-тъ истинѣ на Христьянскъ-тъ религіѣ, но отъ навикновеніе.

Прѣзъ тѣзи прѣминахмы десеть години кой е чулъ въ нѣкоѣ Българскѣ Църквѣ нѣкое слово или проповѣдь врѣхъ доказательства-та на Христьянскъ-тъ Религіѣ? Кой духовникъ е намыслилъ въ празното си врѣме да стѣпи нѣкоѣ книгѣ врѣхъ логическы-тъ доказательства на Христьянство-то, и да утвърдява Христьяны-тъ въ религіѣ-тъ имъ? Да ли не е тя свята-та имъ длѣзность? (Слѣдува.)

МЛАДЫЙ-ТЪ ЧЕЛОВѢКЪ.

(Продълженіе отъ брой 6-й.)

Друго необходимо нѣщо за единъ добръ характеръ е, *точна и постоянна вѣрность.*

Трѣбва да сте напълно убѣдени за потребностъ-тъ на това свойство. Вѣрность е основенъ камѣкъ на характеръ-тъ, и ако имъ нѣма, вси-ты му други прѣвѣсходства ще паднатъ.

Ако человекъ самоволно си допусти да земе даже единъ драмъ който принадлежи другому, — или да го земе съ тайно обѣщаніе че ще му го върне, той вече е начинялъ да разваля основъ-тъ на характеръ-тъ си. Человекъ често сж много поврѣдили себе си, само като си позволили да откъснатъ малко овоція отъ дървеса-та на ближній-тъ си, или да утаятъ наймалко намѣрено нѣщо. Неправедный-тъ въ малко-то, и въ много-то ще бжде несправеденъ, ако му падне на рѣжж. Затова, моля ви ся ако уважавате характеръ-тъ си, и уцѣнявате душъ-тъ си когато ви ся вѣвѣри, колко, и какво да е имѣніе, направѣте си едно правило, което никакъ да не прѣстъпите, колко мѣчно и да ви иде, — никога нѣма да присвоите ни наймалко нѣщо, което не е чисто и точно ваше. Не ся учете да зимате назаемъ. Начиѣте животъ-тъ си съ съ силно рѣшеніе, че ще ся поминувате съ ваше-то си, колко малко и да е то. Не жалѣте, ако нѣкой си има по-хубавъ дрехъ, ако има повече пары за харѣ, ако е по красенъ, или видимо по-горенъ отъ васъ. Въикашна лѣпостъ не е нѣщо-то което ви дирите, Едно велико и почитенно сърдце, не ще иска да замѣни истиннъ-тъ си почетъ съ въикашия лѣпостъ. Не ся грыжѣте що ще каже свѣтъ-тъ, ако не сте въ по-хубавы дрехы, или ако не харчите повечко. Кой е свѣтъ-тъ? За кого мислите, като говорите за свѣтъ-тъ? Не мислите за почитенны-ты, за мъдры-ты или за добры-ты, но за нѣколко несмислени младежи! Когато сте въ зиманіе даване, правѣте както единъ проповѣдникъ казва че правялъ единъ отъ съсъды-ты му —, който въ зиманіе — даване давалъ малко повече отъ мѣркж-тъ. А нѣкой си го попыталъ, “защо правишь тъй;” “Защото,” казалъ той, “тукъ има да живѣе само единъ животъ, и слѣдъ отиваніе-то ми не ще можъ пакъ да ся повяржъ, за да погрѣжжъ погрѣшкы-ты.” Полесно ни иде да струваме погрѣшкы отъ колкото да ги поправамы. Честность, честность на характеръ-тъ е съвсѣмъ не обходима, за да бжде достоинъ характеръ. Другы-ты свойства на человека колко и да сж блистателны, но ако нѣма вѣрность, то всичко-то имъ великолѣпие скоро ще ся изгуби. Да кажемъ че ви приказвамъ за единъ человекъ съ характеръ който заслужава учудваніе —, за

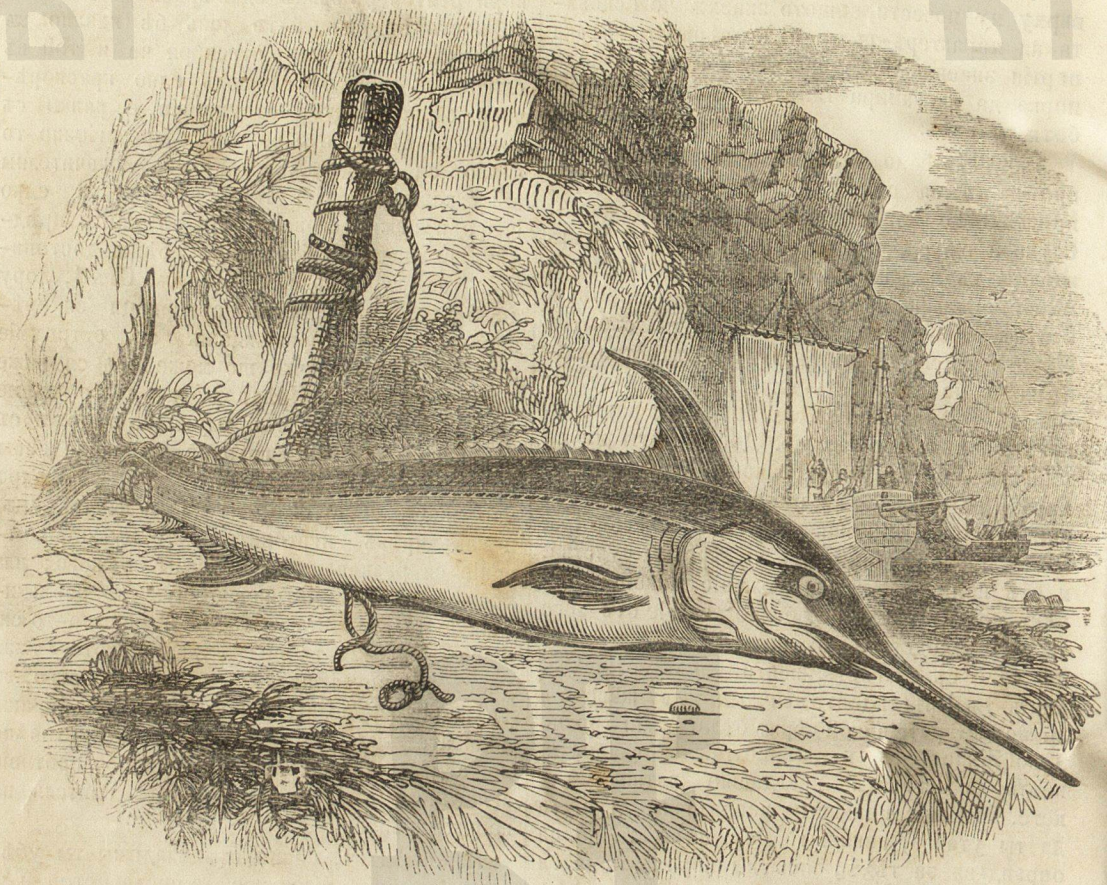
единъ человекъ съ даровитъ умъ, съ съ сладко краснорѣчіе, красенъ нагледъ способенъ и блистателенъ въ всичко що хване, а още да притуржъ че е пѣлентъ съ измамж, и не за вѣрване человекъ, — пытамъ вы сега, съ това послѣдно-то му зло свойство, не развалихъ ли ся вси-ты му добрини, и вси-ты му дарбы не виждатъ ли ся като прѣкрасны-ты шарове по гърбъ-тъ на змій-ты, които сравнены съ силж-тъ имъ да погубватъ много животы, сж много по отератителни? Видѣлъ съмъ нѣкога и такыя человекъ, които толкозъ добръ ся управявахъ, че никакъ не ся смущавахъ — тѣ придобыхъ голѣмъ силж, и много ботство, но пакъ никога не станяхъ велики, или любезни, ако и общо да имъ ся боехъ хора-та. Человекъ лишентъ отъ достоенъ характеръ, хора-та можтъ да го почитатъ съ уста, а никога съ вжтрѣшны чувства. Великодушіе не ся намира въ человекъ съ омразно самолюбіе, и добрый-тъ характеръ е далечъ отъ отъ человекъ готовъ да измамя. Затова, человекъ лишентъ отъ вжтрѣшно свойство на вѣрность не ще може никога да работи съ явнъ добротж — дѣянія-та му не можтъ да сж съ отворено сърдце. — Чиста совѣсть вджнува якость, и дава силж когато тя ся изыскава. Ваши-ты способности може да не сж голѣмы, но чиста-та совѣсть ще ги допълни. Така вы ще добьете пріатели, и ще намѣрите хора да вы уважаваатъ безъ да ги дирите. Тѣ ще зикътъ дѣ да вы намѣржтъ. Вы може да напрѣдвате полека, но непрѣменно ще напрѣдвате, — и въ врѣме на искушеніе това твърдо свойство на вѣрность ще вы изведе на видѣло, а пакъ бури-ты на измамители-ты ще бучаятъ и ще ся плескатъ отдолу вы. Каквы честны рѣшенія или свойства бѣше усвоилъ младый-тъ Матѣей Халъ! “Рѣшихъ ся” казваше той “че никаквы человеческы вѣсхваленія или негодованія не ще иматъ никакво вліяніе възъ мене въ какво да е нѣщо що правж. И да не мя е грыжа какво человекъ-ты ще кажѣтъ или ще мислятъ за мене, додѣ ходж въ пжтъ-тъ на правж-тъж.” Основаніе-то на Халевый-тъ характеръ бѣше силно уваженіе за онова което той мислеше праведно. Кромвелъ го намѣри, че бѣше законенъ свѣтъникъ на королевскій-тъ прѣстолъ, и като опозна честный-тъ му характеръ, обѣче го съ новы почести, и го направи сѣдникъ на по энергическо-то свое правленіе. Кромвеловъ-тъ сынъ ся трудеше за сжщо-то нѣщо, а пакъ когато ся възобнови монархическо-то правленіе, царъ-тъ Карлъ го избра за прѣвъ сѣдникъ на царство-то си. Чрѣзъ вси-ты тія промѣненія, той упазѣ въ себе ся непоколебимъ вѣрность. Той не търсеше никаквъ чинъ, но пакъ хора отъ вси-кы гражданскы партіи го дирахъ, и трупяхъ

върху му почести, защото знаехъ че основата на характеръ-тъ му бѣше вѣрность. Всяка партия знаеше, че е честность и добра подпорка да ся намира такъвъ чловѣкъ въ работѣ-тъ имъ.

Ако искате да видите характеръ съвсѣмъ противенъ на единъ самолюбивъ характеръ, прѣгледайте характера на Ивана Маршалъ. Случили сж ся, казва единъ сждникъ, прѣзъ животъ-тъ му както и на други отличны мжжѣ, нѣколко приключенія, които не бѣхъ извѣстн релъ-тъ на чловѣчески-ты събитія. Животъ-тъ му бѣше пленъ съ съвѣстно изпълненіе на длъжность-тъ му. Всичкий-тъ си животъ той извърши съ мждрость и съ разумнъ приликъ въ всяко нѣщо. Добрини-ты му ся умножаваха съ постъпенно-то развитіе на характеръ-тъ му; Тѣ бѣхъ естествени израстаекъ отъ дълбококорени-ты му свойства, които произхождаха отъ най кроткы чувства, и отъ най праведно честолюбіе. Никой чловѣкъ не е ималъ по-любезно желаніе отъ него за прѣвзходство, но негово-то бѣше придружено съ благодѣ, която умъртвуваше завистъ-тъ. Прѣгледайте всичкий-тъ му животъ и не ще намѣрите никой чертъ бѣлгѣ, или грозно дѣло! Животъ-тъ му нѣмаше таквизъ слабости, които да оставатъ всегдашно пятно слѣдъ него. Нѣмаше никаквы неприличны дѣла, та да ты утайва, никаквы безумства, та да ся оправдава за тѣхъ; никаквы пороцы та да ся черви отъ тѣхъ; безрасудно явленіе на гнѣвъ, за което да ся ожалюва, никой мрачны дѣла които да развалятъ мирны-ты домородія, нито да ты направи окаяныи чрѣзъ опустошеніе-то имъ." Не могъ да не забѣлжж тукъ едно приключеніе което изяснява съвършени-тъ простотъ, блистателность и красотъ на характеръ-тъ му. "Прѣди малко врѣмя, единъ чловѣкъ кано пжтуваше прѣзъ единъ отъ поляны-ты на Виргинія, близу при-вечеръ ся спрѣ на единъ ханъ за отпочивка и прѣношуваніе. Малко слѣдъ спираніе-то му като пристигна и единъ старъ пѣтникъ, слѣзе отъ кола-та си и ся видѣше съ намѣреніе да ся отбие на сжщый-тъ ханъ да прѣношува съ младый-тъ пѣтникъ. Старець-тъ като вкара въ ханъ-тъ кола-та си, младый-тъ съгледа, че двѣ отъ епицы-ты на колета-та бѣхъ строжены, и бѣхъ завързаны съ суровы прѣте. Още пѣтникъ-тъ съгледа че старецъ-тъ бѣше просто облѣченъ, и дрехы-ты му не бѣхъ внимателно стѣгнаты. Гости тѣ шо ся намѣрвали тѣмъ, като го имаха за единъ честенъ работникъ, привѣтствуваха му единъ подиръ другъ; добръ дошелъ; и тѣй влѣзоха въ ханъ-тъ. Въ сжще-то врѣмя още три-четворица младежи ся присѣдинихъ съ тѣхъ, отъ които повечето бѣхъ законници. Скоро слѣдъ като си поотпочиняхъ, единъ отъ младежи-ты от-

вори разговоръ връхъ едно красноречиво слово което въ сжщый-тъ день бѣ казано въ сждовище-то. Другъ отговори че и той въ сжщый-тъ день бѣ слушалъ едно краснорѣчиво слово, което безсумнѣне е равно съ това, но бѣ религиозно. Врѣхъ религиозно-то слово ся повдигнаха нѣкои докачителны възраженія, а слѣдъ това, послѣдува едно силно и важно слово-прѣніе въ което прѣдмѣтъ на разискваніе-то имъ бѣхъ достоинства-тана христіанскъ-тъ вѣрж. Отъ 1, дору до 6 часъ-тъ млади-ти съперници ся прѣпирахъ, като привождаха съ остроуміе и способность всичко шо може да ся каже за или противъ. Прѣзъ това дълго врѣме старый-тъ пѣтникъ ги слушаше тихо и съ дѣтинско удивленіе, като че събираше новы познанія въ умъ-тъ си или може бы съ мждро око разгледваше силы-ты на младый-тъ умъ, и какъ чрѣзъ псвотрително-то му обработваніе ся развиваха новы силы въ него; или може бы съ патриотическо чувство размышляваше бждща-та участь на отечество-то си, и на градушій-тъ родъ, възъ когото тжзи участь щеше да падне; или най вѣроятно, съ уѣщаніе на религиозно чувство събираше доказателство, отъ което никое искусство не може до избѣгне, или сила да му ся противи. Младый-тъ пѣтникъ оста простъ зритель на всичко казано.

Напослѣдъкъ, единъ отъ младежи-ты убѣдѣнъ, че не е възможно да противостои и да побѣди, толкозъ широко изложени възраженія поразгледа ся наоколо, и съ свободно обношеніе рѣче, "Добръ, старый пріятелю, какво казваши ты за тѣя нѣща"? Въ онѣзъ минута, казва пѣтникъ-тъ, ако единъ блѣскъ отъ силнъ свѣтканицъ бѣ исполнилъ стажа-тъ, удивленіе-то имъ не щеше да е по-голъмо отъ колко-то бѣ съ онова шо слѣдуваше. Старець-тъ почти за единъ часъ направилъ краснорѣчивый-тъ и не опровергаемый-тъ отговоръ, штоо младый-тъ пѣтникъ бѣ челъ или чулъ нѣкога. Память-та му бѣ толкозъ силна, штоо всяко доказателство приведено противу Христіанство-то той посрѣщна съ съвършени-тъ побѣдъ. Хюмово-то мждруваніе за чудеса-та, той съвършенно обори. И въ всичкий-тъ му расказъ имаше толкозъ простота, сила, умиленіе и величіе, штоо нѣ една дума вече не възпослѣдова. Да ся опытамъ да опиши-тъ расказъ-тъ му, казва пѣтникъ-тъ, ще е, да ся опытамъ да опиши-тъ слнчевы-ты зары. Сега ся възроди прѣдмѣтъ на любопытство, и пытаніе, кой бѣше старецъ-тъ. Пѣтникъ-тъ заключи че той бѣ проповѣдникъ-тъ кой-то бѣ казалъ религиозно-то слово, за което бѣ прѣпирня-та, а пакъ той былъ самый-тъ Главенъ Свѣтникъ на Съединены-тъ Државы Иванъ Маршалъ."

САБЛЯНКА-ТА. (Къждъхъ балжкъ.)

На тѣзи рыбѣ това име ся дава защото носъ-тъ ѝ е продълженъ и прилича нѣ какъ на саблѣхъ.

Гръци-тъ ѝжъ выкатъ *ксифіасъ*, и въ Франціѣхъ на нѣкои мѣста край море-то, рыба-ри-тъ ѝжъ выкатъ *императоръ-тъ* защото носи саблѣхъ-тъ.

Обыкновенный-тъ видъ отъ тѣзи рыбѣ става отъ петъ до осмъ аршина дълга и носъ-тъ е три десетны, (или отъ десеть-тъ, три части) на всичкѣхъ-тъ дѣлжинѣхъ.

Намѣрва ся най много въ Срѣдоземно-то Море и край Американскы-тъ брѣгове. Отъ горѣ е черникава и синкава, и отъ долу бѣла посребрена. Носъ-тъ е тъменъ отъ горѣ а отъ долу по бѣлъ, и е много якъ и остръ като саблѣхъ. Случва ся по нѣкога и гемѣхъ да пробіе съ него.

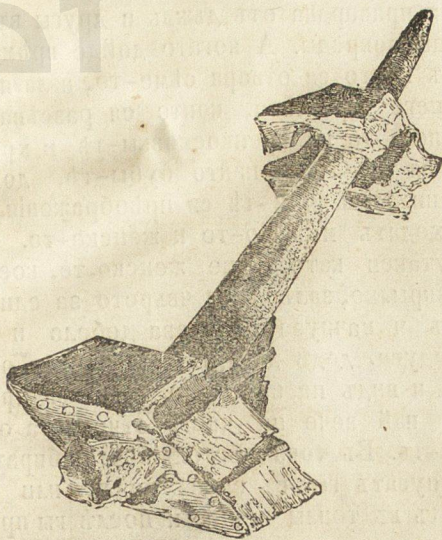
Мореплавателъ-тъ Ван-шутенъ, въ пѣтуваніе-то си около свѣтъ-тъ прѣди сто години, описва еднѣхъ такъжъзи рыбѣ, която ударила корабъ-тъ му толкози силно що-то носъ-тъ ѝ пробилъ еднѣхъ странѣхъ на корабъ-тъ, която была отъ три дѣбовы

дѣскы и ся спрѣлъ само като влѣ-залъ въ еднѣхъ отъ дебелы-тъ греды.

Въ лѣто 1725 Англійскый-тъ воененъ корабъ ся върналъ отъ западнѣхъ Индіѣхъ и като го извадили на скелѣхъ-тъ да го очистятъ, намѣрили на дѣно-то му саблѣхъ-тъ на еднѣхъ сабянкѣхъ. Сабя-та бѣше пробила първо мѣднѣхъ-тъ покрывкѣхъ която бѣ единъ пѣръстъ и повече дебела, и послѣ прѣзъ еднѣхъ дѣскѣхъ три пѣрста дебелѣхъ и най сетѣхъ до четири пѣрста и половинѣхъ влѣзла въ гредѣхъ-тъ (киришѣхъ-тъ) и тамъ ся прѣчупила.

Макинисти-тъ казали че ако бы искали тѣхъ да забіѣхътъ въ корабъ-тъ едно остро желѣзо на сѣщій-тъ видъ споредъ тѣзи саблѣхъ трѣбало бы да ударятъ най малко осмъ или деветъ пѣти съ единъ чукъ отъ десеть окъ тежинѣхъ. Отъ това сравненіе можемъ да въобразимъ силѣхъ-тъ на тѣзи рыбѣхъ която е могла да направи това съ единъ ударъ.

Въ Британскый-тъ Музей въ Лондонѣхъ имать еднѣхъ часть отъ носъ-тъ на еднѣхъ сабянкѣхъ изваденъ отъ единъ корабъ съ

дърво-то наедно. Корабъ-тъ былъ избавенъ отъ потъване-то чрѣзъ това че сабя-та ся прѣкъснѣла и останѣла вжтрѣ въ дърво-то.

Ловци-тъ на тѣзи рыбѣ иж ударятъ съ копіе, (както е описано въ брой 5. за кытове-тъ;) но на вѣже-то на край вързватъ едниъ празниъ но здравѣ кацѣ, която плава на водѣ-тъ отъ горѣ и държи рыбѣ-тъ като иж ударятъ съ копіе-то. Италянскы-тъ rybapи сж много суетвѣрци и когато търсятъ тѣзи рыбы прѣговарятъ нѣкои стихове отъ неразбрани думы които нѣматъ никакво значеніе; но rybapи-тъ вѣрватъ че чрѣзъ тѣзи думы, като чрѣзъ вѣлшебствованіе, омаюватъ ся рыбы-тъ и лесно ся улавятъ. Напротивъ ако бы да ся сбѣркатъ въ пѣяніе-то на тѣзи непонятны думы и да рекжтъ едниъ думѣ Италянскѣ, тозъ часъ работа-та имъ ся разваля и рыбы-тъ бѣгатъ та вече не дохождатъ.

Сабянка-та ся храни отъ други по малкы рыбы, но най обыча да яде скумрии, и тѣй дѣто сж скумрии-тъ много тамъ дохождатъ и сабянки-тъ. Пакъ и тѣхъ ловятъ челоувѣци-тъ. Месо-то имъ ся яде но е тежко и мѣчно за смѣлюваніе.

ЗА СИЛЫ-ТЪ И НАВЫКНОВЕНІЯ-ТА НА ЖИВОТНЫ-ТЪ.

Очи-тъ на разны-тъ видове насѣкомы не ся мѣрдятъ въ жебчицѣ-тъ на око-то: и така тѣзи животны не могатъ да завѣргятъ зѣницѣ-тъ на око-то къдѣго щатъ като други животны. Мѣчностъ-та която бы ставала отъ особно-то това

положеніе на око-то, става лесна чрѣзъ слѣдующѣ-тъ много хитрѣ масторіи. Око-то, или подобрѣ да речемъ зърно-то, което въ други-тъ животны е едно, въ насѣкомы-тъ е направено отъ безчетны зѣрнца, отъ които всяко види отъ своѣ-тъ си странѣ. Споредъ чудесно-то това нареждане насѣкомы-тъ могатъ да гледатъ и на прѣдъ и на задъ, на лѣво и на десно, на горѣ и на долу, безъ никаквѣ мѣжѣ.

Споредъ станалы-тъ издирванія върхъ насѣкомы-тъ, намѣри ся че око-то на мухѣ-тъ е сѣставено отъ дванаесетъ хиляды таквызъ очицы, а на пеперудѣ-тъ око-то отъ семнаесетъ хиляды!

Всичкы тѣзи нарицаемы тѣ полукрилаты насѣкомы смучатъ сокове-тъ на растенія-та и на животны-тъ съ едниъ цѣвъ сѣставенѣ отъ ставове и има три остри копія, които като продупчуватъ растеніе-то или животно-то, сѣдиняватъ ся съ едниъ таквъ образъ щото начѣрtavatъ трѣбѣ празнѣ отъ въздухъ, съ кождо тѣзи животинкы сучатъ хранѣ-тъ си — трѣба-та е като тулумба, прѣзъ кождо, не само ся истегля мокрота-та, но ся ископава кладенецъ.

Тѣзи примѣри и безчетны други, които лесно бы могли да споменемъ, даватъ ни довольно доказателство, че сила-та на животны-тъ споредъ направѣ-тъ имъ е точно уприличена по начинъ-тъ споредъ който сж опрѣдѣлены да живѣютъ, и че както всичкы-тъ видове на сѣзданія-та различатъ едно отъ друго споредъ направѣ-тъ, така точно различатъ и споредъ дѣйствиѣ-то. Еднакво и явно, че свойства-та на дѣйствиѣ-то никога не бы ся родили въ тѣзи животны отъ нѣкоѣ природнѣ наклонность, и слѣдователно не могатъ да ся отдадѣтъ на друго нѣщо тѣкмо на прѣмудрость-тъ и искусство-то на едниъ Всесиленъ Сѣздатель.

ЗА ИСТИНѣ-ТЪ.

Тая небесна свѣтлина е само-то нѣщо на свѣтъ-тъ което може да бѣде способно за трудове-тъ и за изслѣдуванія-та на челоувѣка. Сама-та свѣтлина е въ ума ни, правило на сърдце-то ни, изворъ на истинско-то веселіе, основа на надѣжды-тъ ни, утѣшеніе на страхове-тъ ни, услажденіе на злощастіе-то ни, цѣръ на всичкы-тъ ни страданія и болести, само

тя е изворъ на добръ-тъ съвѣсть, страхъ на злиж-тъ, наказаніе на грѣхъ-тъ, вътрешно награжденіе на добродѣтель-тъ; само тя обесмъртава оныя що сж ъж възлюбилы, прославя веригы-тъ на оныя що страдатъ за нейъ, привлича общъ-тъ почетъ къмъ нѣйны-тъ мѣченицы и защители, и поставя достопочитаемо онова прѣзрѣніе и онази бѣдность които теглятъ онѣзи що ся сж оставили отъ всичко за да ъж послѣдватъ; най-послѣ сама тя вдѣхва велико-душны мысли, и направля онѣзи геройчески души, за които всякой чловѣкъ не е достоенъ, само нѣ олко мѣдри чловѣцы сж достойны за това име.

И тѣй всички-тъ наши трудове трѣбуваше да ся ограничаватъ за да успознаемъ нейъ, всички-тъ наши природны дарбы да ъж откриятъ, и всяка-та наша ревностъ да ъж защищава; ный не трѣбва да трѣсиме у хора-та друго, но само истинж-тъ, и да не прѣтърпяваме за друго освѣтъ за нейъ: съ единъ рѣчь, вижда ся че стига само тя да ни ся покаже и да ся обикне на самы-ты насъ за да ни научи да упознаемъ единъ другыго.

(Отъ Френскый-тъ Списатель Масилонъ.)

КЪРМЪЗЪ.

Употрѣбленіе-то на кърмъзъ-тъ е толкозъ познато по всякъ Българѣжъ што го знайтъ много добръ и най малкы-тъ дѣца. Съ него вапсуватъ жены-тъ червены-тъ си платна и прежде-тъ си, боя-тъ копринж-тъ; а понѣкадѣ и червены-тъ яйца за Великъ-день. Но що е кърмъзъ-тъ не знайтъ, за туй ще кажемъ нѣщо за него.

Кърмъзъ-тъ е общо познатъ отъ народъ-тъ като плодъ на садъ, като сѣме или нѣщо подобно нему; но туй понятіе е погрѣшнито, защото тази сѣмпоцѣна боя не е садъ, но животинка, — бубулечка, отъ онѣзи, които ся выкатъ *полукрылы*, и прилича въ навыковеніе-то си на бѣлж-тъ мравкж и на бубж, както подолу ще видимъ.

Тази бубулечка ся ражда въ Мексико; намѣрва ся твърдѣ много въ пространы-тъ пустыни Мексиканскы, дѣто изобилно ся ражда червена-та френска смоква, отъ който ся храни. Тѣзи насѣкомы или бубулечицы въ естествено-то си положение турятъ сѣме-то (яйца-та си) на такова мѣсто на френкосмокви-тъ, щото

да ся привардва отъ дѣждъ и други въздушны поврѣды. А когато дойде врѣмѣ-то въ което ся отваря сѣме-то, излизатъ изъ него червичета, които ся разсѣватъ по листа-та на френкосмокви-тъ и хранятъ ся отъ тѣхъ, както бубы-тъ, додѣ прѣминатъ всички-тъ си прѣображенія, и ся сходятъ мѣжско-то и женско-то.

Тутакси като зачне женско-то, което е безкрылно, залѣпя ся чвърсто за единъ листъ и начнува да става дебело и да ся надува, додѣ достигне да загуби образъ и видъ на насѣкомо, и тогазъ прилича най вече на часть отчекната отъ садъ-тъ. Въ това състояніе гы събиратъ, посипуватъ гы съ врѣлж водж, или гы турятъ въ топлы печи, и послѣ гы продаватъ на търговцы-тъ за червенж боѣж.

Мексиканскы-тъ жители знаяхъ стойность-тъ на кърмъзъ-тъ и употрѣбяхахъ го много прѣди открываніе-то на Америкж отъ Колумба. Въ Европж го прѣне-соха Испанцы-тъ, които увардиха тайно произведеніе-то му доста години; но най сѣтихъ станж явно произведеніе-то му, и много опыты за обработваніе-то му станахъ и сполучиха на разны страны по свѣтъ-тъ, въ климаты подобны на Мексиканскый-тъ климатъ.

Щомъ станж позната цѣнность-та на кърмъзъ-тъ въ Европж, всички-тъ другы вещества, съ които вапсувахъ червено, загубиха много отъ стойность-тъ си, защото влѣзе въ употрѣбленіе вмѣсто тѣхъ кърмъзъ-тъ, за това обработваніе-то му въ Мексикъ ся распространи много. Саденія-та на червены-тъ френкосмокви ся умножиха; начпахъ да събиратъ сѣме-то на това насѣкомо и да го вардятъ съ вниманіе, а насѣкомы-тъ да учреждаватъ и да гы прѣдупазватъ отъ всяко нѣщо дѣто може да гы поврѣди, (защото иматъ много враждебницы) до дѣто женскы-тъ стигнатъ на онуй състояніе дѣто казахмы погорѣ, и тогазъ гы събиратъ, попарватъ съ врѣлж водж, сушатъ и испращатъ за продажбж по всички-тъ страны на свѣтъ-тъ.

Всякой пашкулъ, сирѣчь всяко женско, има около хыляда яйца. Колко е благъ Създателъ-тъ ни който е направилъ неизчерпаемы промышленія не само за нужды-тъ ни, но и за удоволствіе-то на чувства-та ни чрѣзъ прилично-то украшаваніе на потрѣбны-тъ ни вещи.

БЛАГОРОДНЫЙ-ТЪ КАПИТАНИНЪ.

При еднаж скелѣ на еднаж отъ Западный-тѣ рѣкы въ Америкѣ стояше единъ паракходъ, та чакаше пассажири-тѣ да дойдѣтъ отъ желѣзницѣ-тѣ. Капитанинъ-тѣ, единъ высокъ и едѣръ чловѣкъ почернѣлъ отъ слѣнце-то, стояше близу и давалъше повелѣніе на хора-та заради товаръ-тѣ. Желѣзни-тѣ кола пристигнахъ и слѣдъ малко петь шесто пассажири пристѣпи-хъ при капитанина, та му казахъ “Господине, ный смы пассажири за вашъ-тѣ паракходъ, но зависи отъ васъ да кажете да ли ще отидемъ или не. Има съ насъ наедно дошелъ единъ боленъ чловѣкъ и намъ е много неприятно да го имамы при насъ. Проводени смы отъ странѣ-тѣ на всичкы-тѣ пѣтници да ви кажемъ че ако приѣмате въ паракходъ-тѣ тогози болный-тѣ нѣма да отидемъ. Трѣба да го исклучите. Боленъ чловѣкъ зашо да пѣтува и да обеспокоява другы-тѣ пѣтници?”

Капитанинъ-тѣ имъ отговори тихо, “Господа, чухъ сега отъ пассажири-тѣ чрѣзъ прѣдставители-тѣ имъ, по нѣма ли кой да говори за болный-тѣ?” На това питаніе никой не отговори и капитанинъ-тѣ отиде на желѣзницѣ-тѣ и влѣзе въ кола-та, гдѣто намѣри сгѣнахъ въ единъ жгълъ и завити съ покривкы единъ бѣденъ чловѣкъ изсѣхналъ до кости-тѣ и въ послѣдній-тѣ степень на охтикѣ-тѣ. Глава-та му бѣше упрѣна на рѣкѣ-тѣ му и той ронеше слзы. Капитанинъ-тѣ пристѣпи та го поздрави пріятельскы. Болный-тѣ го погледнѣ, и блѣдаво-то му лице посвѣтнѣ отъ надѣждѣ, и съ единъ слабъ и трепетливъ гласъ той рече, Ты ли си Капитанинъ-тѣ? Нѣма ли да мя приѣмешъ въ вапоръ-тѣ си? Ахъ Боже мой, помогни ми? Пассажири-тѣ мя гледатъ като еднаж чюмъ, и нѣматъ милость никакъ. Умирамъ, Господине, и искамъ само да видѣжъ майкѣ си. Тя живѣе въ Бърлингтонъ и ето половицѣ-тѣ отъ пѣтътъ искарахъ. Азъ съмъ само-то ѣ чедо.”

Капитанинъ-тѣ отговорилъ, “ще дойдешъ съ мене, ако и всичкы-тѣ пассажири да останѣтъ.”

До това врѣме пассажири-тѣ были всичкы събрани при вапоръ-тѣ, съсъ сацѣцы-тѣ си натрупани на скелѣ-тѣ да чакатъ отъ капитанина рѣшеніе-то за

болный-тѣ прѣди да си купятъ билеты-тѣ.

Рѣшеніе-то му имъ ся извѣсти на скоро защото го видѣхъ да излѣзе отъ кола-та и носяше болный-тѣ въ рѣцѣ като дѣте. Безъ да имъ продума нѣщо той прѣминѣ прѣзъ тѣхъ съ товаръ-тѣ си, та влѣзе въ вапоръ-тѣ, повыка-слугы-тѣ да постелятъ съ добрѣ и мекѣ постелкѣ въ най избрано-то мѣсто въ вапоръ-тѣ и тамъ съ майчинѣ нѣжность сложи болный-тѣ. Тогазъ той повѣли на макениста да посвири и да дѣрпне камбанѣ-тѣ, за знакъ че паракходъ-тѣ трѣгва.

Пассажири-тѣ гледахъ смаяни и посрамени. Мълчеливи влѣзохъ тѣ всичкы и вапоръ-тѣ трѣгна. Слѣдъ нѣколко часа, още, единъ комитетъ прѣдставители, отъ странѣ на пассажири-тѣ пристѣпи при капитанина и му ся помоли да дойде при тѣхъ въ голѣмѣ-тѣ камарѣ.

Когато влѣзе капитанинъ-тѣ въ камарѣ-тѣ, най старый-тѣ отъ пассажири-тѣ единъ чловѣкъ съ бѣлѣ косѣ и брадѣ, пристѣпи та въ име-то на всичкы, и просыленъ каза му, че бѣхъ научили отъ него единъ урокъ който никога нѣма да забравятъ, и че искатъ отъ него прошкѣ за немилосѣрдіе-то си. Събрахъ тозъ частъ едно добро количество пары помощь за болный-тѣ и дадохъ му гы съ братско поздравеніе като го испроводихъ да умре въ рѣцѣ-тѣ на бѣднѣ-тѣ си майкѣ.

ДОБРЪ СЪВѢТЪ.

Единъ списатель далъ съвѣтъ на читатели-тѣ си да ся потрудатъ всякой день да правятъ да ся зарадва поне единъ чловѣкъ. Да виидмъ колко ще стане въ десетъ години врѣме. Ставатъ 3,650 чловѣци; толкози лица освѣтлены отъ радость, единъ цѣлъ градъ веселъ и благополученъ чрѣзъ наши-тѣ трудове! Да не забравимъ вечеръ кога си лѣгамы да мыслимъ между друго, направихмы ли днесъ да ся радва нѣкой чрѣзъ нѣкой помощь или благодѣніе или чрѣзъ нѣкой думѣ на братско насѣрдчаваніе. Помогнахмы ли въ нѣщо на свѣтъ-тѣ чрѣзъ днешный-тѣ си животъ? Нѣщо за Бога днесъ направихмы ли? Ако ли не, то загубихмы день-тѣ, и за насъ подобръ бы было да не быхмы имали день-тѣ никакъ.

ДАНО ДА СТАНѢ АНГЕЛЪ.

Да — по да ста-нѣ ан-гелъ И ан-гел-ский пѣ-вецъ, Правъ та-мо щѣхъ да сто — иѣ
Въ рѣ-цѣ-тѣ ми кы - та-ра, На че-ло ми вѣ-нецъ.

Прѣдъ слав-ный-тѣ си Спасъ И слад-ко щѣхъ да пѣ-иѣ Със не-прѣ-ста-ненъ гласъ.

1. Дано да станѣ ангелъ
И ангелский пѣвецъ,
Въ рѣцѣ-тѣ ми кытара,
На чело ми вѣнецъ.
Правъ тамо щѣхъ да стоѣ
Прѣдъ славный-тѣ си Спасъ
И сладко щѣхъ да пѣѣ
Със не-прѣ-станенъ гласъ.

2. Не быхъ ся уморявалъ,
Не быхъ нито грѣшилъ;
Страхъ, скѣрбъ не быхъ познавалъ,
Ни слъзы вѣчь ронилъ;
Но святъ и чистъ и веселъ
Азъ вѣчно быхъ стоялъ
И Спаса славословилъ
Прѣдъ свѣтлый-тѣ прѣстолъ.

3. Дѣте съмъ грѣшно, слабо,
Но той ще мя прости;
Каг' мене много тамо
Дѣца сѣ отишли.
О милый мой Иисусе,
Когато азъ умрѣ,
Ты съ благость прѣими мя
При тебе да лѣтъ.

4. Тамъ вѣчь ще бѣдѣ ангелъ
И ангелский пѣвецъ,
Въ рѣцѣ-тѣ ми кытара
На чело ми вѣнецъ.
Правъ тамо ще да стоѣ
Прѣдъ славный-тѣ си Спасъ
И сладко ще да пѣѣ
Със не-прѣ-станенъ гласъ.

ТЕЛЕГРАФЪ-ТЪ.

Въ Европѣ телеграфическы-тѣ линіи колкото има сега направены сѣ въ всичко 53,140 географическы миля. въ Америкѣ 14,239 миля. въ Азїѣ 4,736 миля, въ Австралиѣ 1,842 миля, въ Африкѣ 1,504 безъ да ся смѣтатъ подморскы-тѣ линіи. Има въ всичко 1,200 телеграфическы станции въ които ся занимаватъ до 38,000 человекъ. Дървета-та (диреци) сѣ около 7,500,000 и за подновяваніе-то имъ иждивяватъ ся всякъ годинѣ 200,00 лиры Английскы. Капиталъ-тѣ що има въ всичкы тѣзи телеграфы за направяніе-то имъ е 16,500,000 лиры Английскы.

— Безопасно е всякога да ся учимъ и отъ неприятели-тѣ си; опасно е обаче да учимъ и самы-тѣ си приятели.

ПЫТАНІЯ ОТЪ СВ. ПИСАНІЕ.

72. Кой е братъ на лѣнивый-тѣ чело-вѣкъ?
73. Кой отъ Еврейскы-тѣ пророцы е былъ посланъ да проповѣдува на язычници-тѣ?
74. На кого казахъ че е былъ людъ зашто ималъ ревность въ вѣрѣ-тѣ?
75. Кому е Богъ длъженъ?
76. Кой царъ бѣ работилъ прилѣжно като слугъ когато былъ младъ?
77. Кои отлични пророцы живѣяхъ въ заточеніе?

Притежатель на вѣстника и на печатницѣ-тѣ
А. Минасіанъ, у Джамлѣ-ханъ.